

Din Kùltürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde

Biçimlendirici Değerlendirme

Uygulamalarının Kullanımı

Dr. Öğr. Üyesi Yakup UZUNPOLAT

Editör: Prof. Dr. Eyup ŞİMŞEK

Yazar: Dr. Öğr. Üyesi Yakup UZUNPOLAT

**Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde
BİÇİMLENDİRİCİ DEĞERLENDİRME
Uygulamalarının Kullanımı**

ISBN 978-625-8789-32-4

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Haziran 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Yakup UZUNPOLAT

Erzurum İli Tortum İlçesinde doğdu. 2017 yılında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümünden mezun oldu. Yüksek lisans öğrenimini 2020 yılında “Din Eğitimi ve Kültür İlişkisi: DKAB Dersi Örneği” adlı teziyle Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı’nda tamamladı. Doktora öğrenimini ise 2025 yılında “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Biçimlendirici Değerlendirme Uygulamalarının Kullanımı” adlı teziyle Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Eğitimi Bilim Dalı’nda tamamladı. 2018-2019 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı’nda öğretmen olarak görev yaptı. 2019-2025 yılları arasında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü Din Eğitimi Anabilim Dalı’nda Araştırma Görevlisi olarak görev yaptı. 2025 yılı itibarıyla aynı bölümde doktor öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Yazarın Din Eğitimi alanında çeşitli proje, makale ve bildirileri bulunmaktadır.

ORCID No: 0000-0001-7263-1010

ÖN SÖZ

Bu eser, yazar tarafından hazırlanan “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinde Biçimlendirici Değerlendirme Uygulamalarının Kullanımı” başlıklı doktora tezinin düzenlenmesiyle oluşturulmuştur. Araştırma giriş, teorik çerçeve, yöntem, bulgular, tartışma, sonuç ve öneriler bölümlerinden oluşmaktadır. Girişte araştırmanın problemi, amacı, önemi ve ilgili çalışmalar ele alınmıştır. Teorik çerçevede genelden özele doğru öncelikle ölçme ve değerlendirmeden bahsedilmiş ve daha sonra ayrıntılı bir şekilde biçimlendirici değerlendirme açıklanmıştır. Bununla birlikte Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) dersinde biçimlendirici değerlendirme yaklaşımının kullanımı izah edilmiştir. Yöntem bölümünde araştırma sürecinde kullanılan yöntem ve diğer alt başlıklar kapsamlı bir şekilde açıklanmıştır. Bulgular bölümünde nicel ve nitel veriler ayrı ayrı başlıklar halinde analiz edilmiştir. Tartışma bölümünde literatürden hareketle nicel ve nitel veriler birlikte ele alınarak çeşitli değerlendirmeler yapılmıştır. Sonuç ve öneriler bölümünde araştırma sonucu ifade edilerek araştırma kapsamında öneriler sunulmuştur.

Eğitim programı, hedeflerden başlayarak içerik ve öğretim süreçlerine uzanan; ölçme ve değerlendirme yoluyla sürekli geri bildirim alan dinamik bir yapıya sahiptir. Ölçme ve değerlendirme, yalnızca öğrenci başarısını belgeleyen bir süreç değil aynı zamanda programın tüm öğelerine geri bildirim sağlayarak hedeflerin uygunluğunu, öğrencilerin öğrenme düzeylerini ve öğretmenin başarısını ortaya koyan temel bir unsurdur. Bu süreç, programın aksayan yönlerini belirleyip gerekli düzenlemelerin yapılmasına imkân tanırken, sosyal bilim derslerinde olduğu gibi öğretmenlerin soru-cevap yöntemiyle verdikleri anlık geri bildirimler sayesinde biçimlendirici değerlendirme işlevi de görmektedir. Dolayısıyla değerlendirme, öğrenme süreçlerinde merkezî bir rol üstlenmekte ve etkili öğretim ile öğrenmenin gerçekleşmesinde doğrudan belirleyici olmaktadır. Biçimlendirici değerlendirme süreç sonunda öğrencilere not vermenin aksine süreç boyunca öğrencilere geri bildirim vermeyi ve öğrenciden alınan yanıtlar doğrultusunda sonraki dersleri tasarlamayı gerekli kılmaktadır. Bu sayede ölçme ve değerlendirme sürecin bir parçası haline gelerek öğrenci gelişimini desteklemektedir.

Bu çalışmada, yapılan uygulamalarla DKAB derslerinde biçimlendirici değerlendirme kullanımının imkân ve sınırlılıkları değerlendirilmiştir. 12 hafta süren uygulamalar sonucunda biçimlendirici değerlendirme uygulamaları nicel yöntemde öğrencinin akademik başarısına ve derse karşı tutumuna etkisi yarı deneysel desen ile tespit edilmiştir. Nitel yöntemde ise uygulamaya katılan öğrencilerle ve öğretmenlerle görüşmeler yapılarak biçimlendirici değerlendirme uygulamalarına dair görüşleri alınmıştır. Hem nicel hem de nitel veriler birlikte

değerlendirildiğinde biçimlendirici değerlendirme uygulamalarının öğrencilerin; akademik ders başarısını artırdığı, derse yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği, sosyal becerilerini geliştirdiği ve öğretmenlerde farkındalık uyandırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte biçimlendirici değerlendirmenin özellikle başarı düzeyi düşük öğrencileri daha çok etkilediği tespit edilmiştir.

Araştırma sürecinde ilgisini, katkısını ve desteğini esirgemeyen değerli Prof. Dr. Eyup ŞİMŞEK hocama en içten dileklerle teşekkür ederim. Araştırmanın son halini almasında emekleri bulunan, eleştiri ve öneriler sunan Prof. Dr. İsmail ARICI, Prof. Dr. Ceyhan OZAN, Doç. Dr. Ahmet ÇAKMAK, Doç. Dr. Münir ECER, Doç. Dr. Ahmet KOÇ ve Dr. Öğr. Üyesi Tuncay CEYLAN hocalarıma teşekkürlerimi sunarım. Çalışmanın yapılması için gerekli izinleri veren Erzurum İl Millî Eğitim Müdürlüğüne, uygulamayı yapmış olduğum okulların Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmenleri ile çalışmaya katılım sağlayan kıymetli öğrencilere teşekkür etmekten mutluluk duyarım. Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimine “SDK-2023-11543” proje koduyla araştırmanın yürütülmesine destek verdiği için teşekkürlerimi sunarım. Akademik yolculuğuma adım atmamı teşvik eden, her daim maddi ve manevi desteğini esirgemeyen rahmetli babam Yunuz UZUNPOLAT’a minnettarım.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iv
Tablolar Dizini	x

Giriş	1
Problem ve Alt Problemler	4
Amaç	5
Önem	6
İlgili Araştırmalar	7

1. BÖLÜM TEORİK ÇERÇEVE

Eğitim Programı	11
Ölçme ve Değerlendirme.....	12
Amacına Göre Değerlendirme Türleri	13
Tanılayıcı Değerlendirme	13
Düzy Belirleyici Değerlendirme	14
Biçimlendirici Değerlendirme	15
Biçimlendirici Değerlendirmenin Tanımı ve Tarihsel Gelişimi	15
Biçimlendirici Değerlendirmenin Özellikleri.....	21
Biçimlendirici Değerlendirmeyi Etkileyen Faktörler.....	29
Biçimlendirici Değerlendirmenin Öğeleri	32
Biçimlendirici Değerlendirme Uygulamaları	50
Biçimlendirici Değerlendirmenin Sınırlılıkları	59
DKAB Dersinde Biçimlendirici Değerlendirme	63

2. BÖLÜM YÖNTEM

Desen.....	68
Nicel Boyut Deseni	68
Nitel Boyut Deseni	70
Çalışma Grubu.....	70
Nicel Çalışma Grubu.....	71
Nitel Çalışma Grubu	72
Veri Toplama Araçları.....	73
Nicel Veri Toplama Araçları.....	73
Başarı Testi.....	73
Tutum Ölçeği.....	76
Nitel Veri Toplama Araçları	77
Öğrenci Görüşme Formu	77
Öğretmen Görüşme Formu	78
Gözlem Formu	78
Uygulama Süreci.....	79
Verilerin Analizi	80
Nicel Verilerin Analizi	80

Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin DKAB Dersi Başarısı ve DKAB Dersi Tutumuna Yönelik Çarpıklık, Basıklık Katsayıları ve Shapiro-Wilk Normallik Testi Sonuçları.....	81
Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin DKAB Ders Başarısı ve DKAB Dersi Tutumuna Yönelik Levene Testi Sonuçları	86
Akademik Başarı ve Derse Yönelik Tutum Değişkeni İçin Regresyon Eğimlerinin Eşitliğine Yönelik Sonuçlar.....	88
Nitel Verilerin Analizi.....	92
Geçerlik ve Güvenirlik.....	93
Gruplama.....	93
Denek Kaybı.....	94
Zaman Etkisi	94
Olgunlaşma Etkisi	94
Mekân.....	94
Veri Toplama Araçları.....	94
Test Etkisi.....	94
Deneklerin Tutumu	95
Regresyon	95
Uygulama.....	95
İzinler	96
Araştırmacının Rolü	96

3. BÖLÜM BULGULAR

Nicel Bulgular	98
Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Derse Yönelik Tutum Ön Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	98
Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	98
Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	100
Deney Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Derse Yönelik Tutum Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	102
Deney Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	102
Deney Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	105
Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Derse Yönelik Tutum Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	107
Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	107
Kontrol Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	110
Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Derse Yönelik Tutum Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	112
Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı ve Derse Yönelik Tutum Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular	112
Deney ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	115

Nitel Bulgular	119
Akademik Deneyim	119
Psikolojik Deneyim	127
Sosyal Deneyim	132
Karşılaşılan Zorluklar	136
Öneriler.....	140
Tartışma	143
Sonuç ve Öneriler	149
Kaynakça.....	152

KISALTMALAR DİZİNİ

ABT	: Akademik başarı testi
Çev.	: Çeviren
DDTÖ	: DKAB dersi tutum ölçeği
DG1	: Deney grubu 1
DG2	: Deney grubu 2
DG3	: Deney grubu 3
DKAB	: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
Ed.	: Editör
Haz.	: Hazırlayan
KG1	: Kontrol grubu 1
KG2	: Kontrol grubu 2
KG3	: Kontrol grubu 3
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
s.	: Sayfa
vb.	: Ve Benzeri
vd.	: Ve Diğerleri
vs.	: Vesaire
X	: Biçimlendirici değerlendirme uygulamaları

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Biçimlendirici Sınıf Değerlendirmesi için Yedi Değerlendirme/Öğretim Stratejisi	22
Tablo 2. Biçimlendirici Değerlendirmenin Yönleri	23
Tablo 3. Biçimlendirici Değerlendirme Özelliklerinin Çeşitleri	28
Tablo 4. Akran Tasarımı İçin On Dokuz Faktör.....	48
Tablo 5. Araştırmanın Deneysel Süreci	69
Tablo 6. Nicel Desen Çalışma Grubu.....	71
Tablo 7. Başarı Testi Ön Uygulamasına İlişkin Madde Güçlük ve Ayırt Edicilik İndeksleri.....	74
Tablo 8. Uygulama ve Gözlem Tablosu	80
Tablo 9. DeneY Grubu 1 ve Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin DKAB Ders Başarılarına Yönelik Çarpıklık, Basıklık Katsayıları ve Shapiro-Wilk Normallik Sonuçları	81
Tablo 10. DeneY Grubu 1 ve Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin DKAB Ders Tutumlarına Yönelik Çarpıklık, Basıklık Katsayıları ve Shapiro-Wilk Normallik Sonuçları	82
Tablo 11. DeneY Grubu 2 ve Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin DKAB Ders Başarılarına Yönelik Çarpıklık, Basıklık Katsayıları ve Shapiro-Wilk Normallik Sonuçları	83
Tablo 12. DeneY Grubu 2 ve Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin DKAB Ders Tutumlarına Yönelik Çarpıklık, Basıklık Katsayıları ve Shapiro-Wilk Normallik Sonuçları	83
Tablo 13. DeneY Grubu 3 ve Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin DKAB Ders Başarılarına Yönelik Çarpıklık, Basıklık Katsayıları ve Shapiro-Wilk Normallik Sonuçları	84
Tablo 14. DeneY Grubu 3 ve Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin DKAB Ders Tutumlarına Yönelik Çarpıklık, Basıklık Katsayıları ve Shapiro-Wilk Normallik Sonuçları	85
Tablo 15. DeneY Grubu 1 ve Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test ve Son Testine Yönelik Levene Testi Sonuçları	86
Tablo 16. DeneY Grubu 1 ve Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin DKAB Ders Tutumları Ön Test ve Son Testine Yönelik Levene Testi Sonuçları	86
Tablo 17. DeneY Grubu 2 ve Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testine Yönelik Levene Testi Sonuçları.....	87
Tablo 18. DeneY Grubu 2 ve Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin DKAB Ders Tutumları Ön Test ve Son Testine Yönelik Levene Testi Sonuçları	87
Tablo 19. DeneY Grubu 3 ve Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testine Yönelik Levene Testi Sonuçları.....	87
Tablo 20. DeneY Grubu 3 ve Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin DKAB Ders Tutumları Ön Test ve Son Testine Yönelik Levene Testi Sonuçları	88
Tablo 21. DeneY Grubu 1 ve Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin Akademik Başarı Değişkeni İçin Regresyon Eğimlerinin Eşitliğine Yönelik Sonuçlar	89
Tablo 22. DeneY Grubu 2 ve Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin Akademik Başarı Değişkeni İçin Regresyon Eğimlerinin Eşitliğine Yönelik Sonuçlar	89
Tablo 23. DeneY Grubu 3 ve Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin Akademik Başarı Değişkeni İçin Regresyon Eğimlerinin Eşitliğine Yönelik Sonuçlar	90
Tablo 24. DeneY Grubu 1 ve Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Değişkeni İçin Regresyon Eğimlerinin Eşitliğine Yönelik Sonuçlar	90
Tablo 25. DeneY Grubu 2 ve Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Değişkeni İçin Regresyon Eğimlerinin Eşitliğine Yönelik Sonuçlar	91
Tablo 26. DeneY Grubu 3 ve Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Değişkeni İçin Regresyon Eğimlerinin Eşitliğine Yönelik Sonuçlar	91
Tablo 27. DeneY Grubu 1 ve Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	99
Tablo 28. DeneY Grubu 2 ve Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	99

Tablo 29. Deney Grubu 3 ve Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	100
Tablo 30. Deney Grubu 1 ve Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	100
Tablo 31. Deney Grubu 2 ve Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	101
Tablo 32. Deney Grubu 3 ve Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem t Testi Sonuçları	101
Tablo 33. Deney Grubu 1 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	102
Tablo 34. Deney Grubu 1 Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	103
Tablo 35. Deney Grubu 2 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	103
Tablo 36. Deney Grubu 2 Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	103
Tablo 37. Deney Grubu 3 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	104
Tablo 38. Deney Grubu 3 Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	104
Tablo 39. Deney Grubu 1 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	105
Tablo 40. Deney Grubu 1 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	105
Tablo 41. Deney Grubu 2 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	106
Tablo 42. Deney Grubu 2 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	106
Tablo 43. Deney Grubu 3 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	106
Tablo 44. Deney Grubu 3 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	107
Tablo 45. Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	108
Tablo 46. Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	108
Tablo 47. Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	108
Tablo 48. Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	109
Tablo 49. Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin Akademik Başarı Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	109
Tablo 50. Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test ve Kalıcılık Testi Sonuçlarına İlişkin Bulgular	109
Tablo 51. Kontrol Grubu 1 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	110
Tablo 52. Kontrol Grubu 2 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	111
Tablo 53. Kontrol Grubu 3 Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Ön Test ve Son Test Sonuçlarına İlişkin Bulgular.....	111

Tablo 54. Deney 1 ve Kontrol 1 Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Düzeltilmiş Ortalama Değerleri.....	112
Tablo 55. Deney 1 ve Kontrol 1 Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin ANCOVA Sonuçları.....	113
Tablo 56. Deney 2 ve Kontrol 2 Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Düzeltilmiş Ortalama Değerleri.....	113
Tablo 57. Deney 2 ve Kontrol 2 Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin ANCOVA Sonuçları.....	114
Tablo 58. Deney 3 ve Kontrol 3 Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Düzeltilmiş Ortalama Değerleri.....	114
Tablo 59. Deney 3 ve Kontrol 3 Grubu Öğrencilerinin Akademik Başarı Son Test Puanlarına İlişkin ANCOVA Sonuçları.....	115
Tablo 60. Deney 1 ve Kontrol 1 Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Düzeltilmiş Ortalama Değerleri.....	116
Tablo 61. Deney 1 ve Kontrol 1 Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test Puanlarına İlişkin ANCOVA Sonuçları.....	116
Tablo 62. Deney 2 ve Kontrol 2 Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Düzeltilmiş Ortalama Değerleri.....	117
Tablo 63. Deney 2 ve Kontrol 2 Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test Puanlarına İlişkin ANCOVA Sonuçları.....	117
Tablo 64. Deney 3 ve Kontrol 3 Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test Puanlarına İlişkin Aritmetik Ortalama ve Düzeltilmiş Ortalama Değerleri.....	118
Tablo 65. Deney 3 ve Kontrol 3 Grubu Öğrencilerinin Derse Yönelik Tutum Son Test Puanlarına İlişkin ANCOVA Sonuçları.....	118
Tablo 66. Akademik Deneyim	120
Tablo 67. Psikolojik Deneyim	128
Tablo 68. Sosyal Deneyim	133
Tablo 69. Karşılaşılan Zorluklar	136
Tablo 70. Öneriler	141

GİRİŞ

Birey yaşamı boyunca pek çok bilgi, beceri, davranış, tutum ve değer öğrenmektedir. Bu öğrenme faaliyetlerinin bütünü eğitim olarak adlandırılabilir. Eğitim hakkında çeşitli tanımlamalar yapılmakta ve bu kavram farklı anlamları kapsayacak şekilde kullanılmaktadır. Kavrama yönelik kapsayıcı ve kabul gören bir tanım, “bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci” şeklindedir (Ertürk, 2017). Başka bir tanımda ise eğitim, bireyin doğumundan ölümüne kadar geçen sürede bireye çeşitli bilgi, beceri ve tutum kazandırma faaliyeti olarak ele alınmaktadır (Erden, 2001). En genel anlamıyla eğitim, insanları belirli amaçlara göre yetiştirme süreci olarak tanımlanmaktadır (Fidan, 2012).

Eğitim, formal eğitim ve informal eğitim olarak ikiye ayrılmaktadır. Formal eğitim önceden hazırlanmış bir programın, amaçlı ve planlı bir şekilde yürütülmesidir. Formal eğitim, eğitimin planlı kısmını oluşturmaktadır (Arı, 2018; Erden, 2001; Fidan, 2012). İnformal eğitim ise yaşamın doğal akışı içinde kendiliğinden gelişen amaçlı, planlı ve programlı olmayan eğitimidir (Arı, 2018; Fidan, 2012). Dolayısıyla formal eğitimin istendik olması onun belirli bir plan, program ve düzen içinde ilerlemesini gerekli kılmaktadır. Formal eğitimin istendik olması ve planlı, programlı bir şekilde ilerlemesi öğretim olarak da ifade edilebilir (Küçükahmet, 1986).

Öğretim; amaçlar doğrultusunda hazırlanan içeriğin, uygun yöntem ve tekniklerden faydalanılarak öğrenmenin ne düzeyde gerçekleştiğini kontrol edildiği bir süreçtir (Arı, 2018). Öğretimle ilgili tüm etkinlikler, eğitim programları aracılığıyla öğrenme öğretme süreçlerine yansıtılabilmektedir. Eğitim programı, okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla öğrenciye sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneğidir (Demirel, 2010). Okul içi yaşantılara dayanan öğretim programı ise eğitim programının amaçları doğrultusunda öğrenciye kazandırılması istenen bilgi, beceri, tutum ve davranışların ders kümeleri olarak planlı bir biçimde düzenlenmesidir (Varış, 1998). Programlar, birbirine dinamik bir biçimde bağlı olan hedef, içerik, öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme öğelerinden oluşmaktadır. Eğitimin kalitesi önemli ölçüde programlardaki bu öğelerin güncellenerek etkili bir şekilde işlevsellik göstermesine bağlıdır (Demirel, 2010; Sönmez, 2015). Program öğeleri arasındaki ilişki Şekil 1’de gösterildiği gibidir.